

naar Forældrene vælger at give deres Børn en Undervisning efter deres særlige Opfattelse, maa forlange, at Forældrene tager det fulde Ansvar for denne Undervisning. Et saadant Tilsynsudvalg bør ikke begrænse sit Tilsyn til et Eksamenstilsyn, men det maa have Ret til et effektivt Tilsyn med Skolens daglige Arbejde.

Drives Skolen af en Enkeltmand, falder den ind under den sædvanlige Skolekommissions Kontrol, og det Tilsyn, den udøver, bør da heller ikke indskrænkes til et Eksamenstilsyn, men have samme Omfang som Tilsynsudvalgets ved de andre private Skoler.

Afsnit E.

Overtilsynet.

Efter Anordningerne af 1814 var det øverste Tilsyn med Folkeskolevæsenet hos det danske Cancelli, under hvilket Folkeskolen sorterede, uden at der til dette var knyttet nogen særlig skolekyndig Mand.

I dette Forhold skete der først en Ændring, da der ved Bekendtgørelse af 2. April 1855 oprettedes et Embede som Overdirektør for Borger- og Almueskolevæsenet. Embedet blev ved Bekendtgørelse af 2. September 1858 omdannet til en Stilling som Direktør for Kirke- og Undervisningsministeriet, men Ordningen blev helt ophævet ved Bekendtgørelse af 31. Marts 1866.

En faglig Medhjælp for Ministeriet ved dets Behandling af Folkeskolens Sager oprettedes derefter først ved Skoleloven af 24. Marts 1899, ved hvis § 31 der bevilgedes et Honorar til Formanden for Censorerne ved den afsluttende Prøve for Lærere og Læreren i Folkeskolen, idet hans Medhjælpervirksomhed ved en Instruks af 2. Juli 1901 nærmere bestemmes saaledes, at han skal afgive Erklæringer om alle under Folkeskolevæsenet hørende Sager, som maatte blive ham forelagt af Ministeriet samt; hvis dette maatte ønske det, gøre sig bekendt med særlige Skoleforhold i enkelte Dele af Landet. Dernæst skal han fremsætte Forslag til Forbedringer i Folkeskolevæsenet, og endelig skal han udtale sig om Skolebøgers og andre Undervisningsmidlers Brugbarhed ved Undervisningen i Folkeskolen.

Skoleloven af 29. Marts 1904 gentog i sin § 31 den ved Skoleloven af 24. Marts 1899 givne Bestemmelse, og Konsulentens Stilling har derfor været den, at hans første Opgave var at være Formand for Censorerne ved Lærereksamen, hvormed efter Instruksen var forbundet Hvervet som tilsyns-

havende med Seminarierne, saaledes at Hvervet som Ministeriets Konsulent er knyttet som et Tillæg til disse Funktioner.

I dette Forhold er der først sket en Ændring ved Tjenestemandsloven af 12. September 1919 § 1118, hvorefter Stillingen som Undervisningsministeriets Konsulent i Sager vedrørende Folkeskolen gøres til en Tjenestemandsstilling med kongelig Udnævnelse, medens den paagældendes Hverv som Formand for Censorerne ikke er nævnt og Tilsynspligten med Seminarierne kun ved Afdelingens Titel »Undervisningsinspektionen for Seminarierne og Folkeskolen«.

Den nuværende Ordning med Hensyn til Folkeskolen er derfor den, at der til Ministeriet er knyttet en Tjenestemand som Konsulent i Sager vedrørende Folkeskolen. Ved Tjenestemandslovens § 1134 er det udtalt, at denne Stilling skal bortfalde ved en ny Ordning af Skolevæsenet, men denne Bestemmelse er igen ophævet ved Normeringsloven for 1924—1925.

Med Hensyn til den højere Skole, der ved Udstedelse af Forordningen af 7. November 1809 sorterede under Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler og først i 1848, da Cancellierne afløstes af Ministerier, henlagdes under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, oprettedes første Gang ved kgl. Resolution af 22. Juli 1848 et Embede som de lærde Skolers Undervisningsinspektør.

Denne Stilling afløstes ved Skrivelse af 29. April 1875 af en Undervisningsinspektion, bestaaende af 3 Medlemmer, men efter Udstedelsen af Almenskoleloven af 24. April 1903 vendte man atter tilbage til en Undervisningsinspektør, for hvem der under 8. September 1906 udstedtes en Instruks, ved hvilken hans Virksomhed bestemtes som kontrollerende overfor Skolerne, raadgivende overfor Ministeriet og ledende med Hensyn til den praktiske Læreruddannelse. Dette udvikles nærmere saaledes, at han skal besøge Skolerne for derved at danne sig en begrundet Forestilling om hver enkelt Skoles Undervisnings- og Opdragelsesforhold; han kan gøre Henstillinger til Rektorer eller Bestyrere, og disse skal yde ham al fornøden Hjælp til Udførelsen af hans Hverv. Naar han anser det for fornødent, kan han indsende Beretning til Ministeriet om en Skoles hele Stilling eller om særlige Forhold ved den. Han ordner desuden Eksaminerne. Overfor Ministeriet er han raadgivende, saaledes at han skal afgive Erklæringer i alle Spørgsmaal, der forelægges ham, ligesom han kan stille For-